

STANISLAV ADAM – CINE REFLECT LIGHTING SYSTEM

A JEHO POUŽITÍ VE FILMECH MICHAELA HANEKEHO

Stanislav Adam napsal diplomovou práci o osvětlovacím systému CRLS – Cine Reflect Lighting System – kameramana Christiana Bergera. Práce má čtyři základní kapitoly: DŮVODY K INOVACI A ZLOMOVÉ MOMENTY SVÍCENÍ, PRINCIP ZRCADLOVÉHO OSVĚTLOVACÍHO SYSTÉMU, PRÁCE S CRLS – OSOBNÍ ZKUŠENOST A HANEKEHO SYROVÝ REALISMUS.

Už v úvodu Stanislav Adam přehledně a systematicky prochází dějinami osvětlování, kdy kameramani využívali technologii odrazných ploch. Vývoj postupně dospívá až ke konstruování zrcadlových odrazných ploch kameramanů Christiana Bergera (systém CRLS) a Federica-Gerarda Kaczka (systém K-FLECT). Oba systémy pracují na bázi jednoho úzce směřovaného nízko-přikonového svítidla HMI, které distribuuje světlo po scéně pomocí systému zrcadel a specializovaných odrazných ploch.

Jako důvody k inovacím zrcadlového svícení Stanislav Adam uvádí snahu kameramanů a režisérů po věrném realistickém obraze, který je čím dále tím více přijímán diváky jako umělecká forma. Filmová i digitální technologie pokročila dnes natolik, že vnímání obrazové kinematografické reality vyžaduje mnohem přesnější a realističtější svícení, než tomu bylo při práci kameramanů v minulém století. Stanislav Adam k tomuto rozboru klade současně také otázku, zda tento trend vydrží a zda se zrcadlové systémy nedávno konstruované a ověřené úspěchy na filmových festivalech ujmou i v následné praxi.

Princip zrcadlového osvětlovacího systému Stanislav Adam popisuje ve své práci přehledně a srozumitelně s dovozením obrazových příkladů a grafů. To činí práci velice zajímavou. Popis práce se světelným zdrojem, jeho intenzit, světla se čtvercem vzdáleností, včetně popisu a funkcí jednotlivých odrazných ploch jsou v druhé kapitole velmi jasné s přehledně prezentovány.

Kapitola Práce s CRLS – osobní zkušenost je velmi cennou reflexí osobní zkušenosti Stanislava Adama, který systém prakticky ověřil na svém oborovém cvičení katedry kamery Světlo-tonalita. Jeho zkušenosti připomínají objevené výhody ale i nevýhody systému, kterými jsou například obtížnější nastavitelné změny světla na scéně v okamžicích rozsahování a nebo zhasínání praktických svítidel v dekoraci a práce se změnami doplnkového světla. Analýzy těchto a dalších omezení děla z práce Stanislava Adama velmi zajímavou studii, založenou na praktickém testování tohoto systému. Oceňuji rovněž porovnání výsledné filmové fotografie testovacího záběru s plánkem sestavení světelného zdroje a systému zrcadel umístěných v dekoraci.

Čtvrtá kapitola Hanekeho syrový realizmus se obrací od technických parametrů CRLS systému k tvůrčím otázkám spolupráce režiséra Hanekeho s kameramanem Christianem Bergerem a k analýzám jednotlivých jejích filmů. Po krátkém úvodu pojednávajícím o tom, jak začali tyto tvůrčí spolupracovat se Stanislav Adam pouští do rozboru jejich filmů Utajeny (2005) a Bílá stůha (2009).

V závěru své teoretické práce Stanislav Adam uvádí, že je otázkou zda se tyto zrcadlové systémy dočkají vyšší popularity u kameramanů, či se promění v odumřelou větev vývoje osvětlování, avšak je důležité těmto systémům porozumět a přemýšlet o nich a jejich fotografické působnosti a účinku. Podobně jako je tzv. „*dutch light*“, způsob tvorby stylizovaného svícení napodobující holandské malířství 17 století (např. obrazy Jan van Goyena), rovněž využíající odrazů slunečního světla od zatopené jezerní hladiny nahoru do bílých mraků a sekundárně zpět na zem, je i tato technická CRLS zrcadlová metoda pro nás obdobně inspirující.

Práce je zpracovaná kvalitně, je plná obrazové dokumentace, psaná stručně, vstřícně a srozumitelně. Doporučuji práci Stanislava Adama přijmout a hodnotit ji známkou A.

prof. Mgr. A. Marek Jiřicha